

Πρεσβεία της Ελλάδος στην
Λισσαβόνα
Γραφείο Οικονομικών και
Εμπορικών Υποθέσεων

Δελτίο Οικονομικών και
Επιχειρηματικών Ειδήσεων
Πορτογαλίας, Δεκέμβριος
2012 & Ιανουάριος 2013

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Με επιτυχία εστέφθη κοινοπρακτική έκδοση πορτογαλικών ομολόγων στις διεθνείς χρηματαγορές, σύμφωνα με επίσημη ανακοίνωση της πορτογαλικής κυβέρνησης, δια στόματος Υφυπουργού Οικονομικών, κας Albuquerque. Η Πορτογαλία άντλησε, στις 23.01.13, από τις αγορές 2,5 δις ευρώ, με την κοινοπρακτική έκδοση πενταετών ομολόγων, με επιτόκιο 4,891% (κάτω του 5% αλλά υψηλότερο από το κόστος δανεισμού του μηχανισμού στήριξης), επιτυγχάνοντας την **πρώτη επιστροφή στις αγορές, από το 2011**. Σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση, η ζήτηση υπερκαλύφθη, καθώς η συνολική προσφορά ξεπέρασε τα 12 δις ευρώ, με προσέλκυση ξένων επενδυτών σε ποσοστό 93%. Η πορτογαλική κυβέρνηση αποδίδει την επιτυχή επάνοδό της στις αγορές, και μάλιστα νωρίτερα από το αναμενόμενο (τέλος του 2013), στην πιστή εφαρμογή του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής και τις έξι θετικές αξιολογήσεις της Τρόικα, που δημιούργησαν κλίμα εμπιστοσύνης στους ευρωπαϊούς εταίρους και στις αγορές, αλλά και στη διεθνή οικονομική συγκυρία και την σταθεροποίηση στην ευρωζώνη. Εξάλλου, εν λόγω πορτογαλικό εγχείρημα συνέπεσε χρονικά με αντίστοιχες επιτυχείς κινήσεις της Ισπανίας και της Ιρλανδίας, καθώς και με πρόσφατο «άνοιγμα» των ευρωπαϊών εταίρων για επιμήκυνση της ωρίμανσης των δανείων που έχει λάβει η Πορτογαλία και με διασφάλιση επίτευξης του στόχου ελλείμματος του 2012 (5%), χάρη στην επιτυχή ολοκλήρωση της ιδιωτικοποίησης της ANA (διαχείριση αεροδρομίων). Σημειώνεται δε ότι ανωτέρω έκδοση ομολόγων ακολούθησε την θετική ανταπόκριση των αγορών στη δημοπρασία 18μηνων κρατικών ομολόγων, τον περασμένο Απρίλιο, καθώς και στην ανταλλαγή ομολόγων με νέα μεγαλύτερης ωρίμανσης τον περασμένο Οκτώβριο.

 Η Τράπεζα της Πορτογαλίας δημοσίευσε την χειμερινή της έκθεση για την πορτογαλική οικονομία, σύμφωνα με οποία αναθεωρούνται για τρίτη φορά επί τα χείρω οι προβλέψεις της για την πορεία των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών το 2013. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα της Πορτογαλίας προβλέπει ύφεση 1,9% το 2013, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης φθινοπωρινής έκθεσής της για ύφεση 1,6% και έναντι κυβερνητικής πρόβλεψης ύφεσης 1%. Υπενθυμίζεται ότι η αρχική πρόβλεψη Ιανουαρίου 2012 ανέφερε ανάπτυξη 0,3%, η οποία αναθεωρήθηκε τον Μάρτιο σε σταθεροποίηση, ενώ τον Νοέμβριο αναθεωρήθηκε πλέον σε ύφεση. Επιπλέον, η έκθεση εκτιμά ότι, χωρίς τη λήψη νέων μέτρων, το δημοσιονομικό έλλειμμα το 2013 θα ανέλθει σε 4,9%, έναντι πρόβλεψης κρατικού προϋπολογισμού 4,5%. Η αναθεώρηση των προβλέψεων βασίζεται, κυρίως, στην αναθεώρηση επί τα χείρω των προβλέψεων για την εξέλιξη του εμπορικού ισοζυγίου. Ειδικότερα, επιβράδυνση αναμένεται να καταγράψουν οι πορτογαλικές εξαγωγές, οι οποίες προβλέπεται να αυξηθούν μόλις κατά 2%, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης αύξησης +5%. Ωστόσο, σταθερή παραμένει η πρόβλεψη της Τράπεζας για την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία θα περιορισθεί κατά 3,6%, (κυβερνητική πρόβλεψη - 2,2%).

 Στο πλαίσιο της προσπάθειας για επιτάχυνση του ήδη υψηλού ρυθμού απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων και της τόνωσης της ρευστότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ο Πορτογάλος Υφυπουργός Οικονομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, κ. Antonio Alameda Henriques, ανακοίνωσε την **απλούστευση υλοποίησης του Πορτογαλικού Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ)**, μέσω της κατάργησης της υποχρέωσης τραπεζικής εγγύησης για ένταξη επιχειρησιακών έργων στο ΕΣΠΑ. Εν λόγω μέτρο, οποίο αφορά είτε ήδη χρηματοδοτούμενα έργα, είτε έργα σε στάδιο υλοποίησης, αποτελεί, σύμφωνα με τον Πορτογάλο Υφυπουργό, «ιστορική απλούστευση», η οποία θα ξεμπλοκάρει εκατοντάδες επιχειρηματικών έργων.

Σημειώνεται ότι η Πορτογαλία κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις στην Ε.Ε., όσον αφορά το ρυθμό απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων. Συγκεκριμένα, κατέχει την τέταρτη θέση σε απορρόφηση πόρων σε απόλυτους όρους, μετά την Πολωνία, την Ισπανία και την Γερμανία, με ποσοστό απορρόφησης 50,9%, αρκετά υψηλότερο του μέσου ευρωπαϊκού όρου που κυμαίνεται στο 35,7%. Σύμφωνα με στοιχεία αρχών Νοεμβρίου 2012, η Πορτογαλία έχει λάβει 9% του συνόλου των πληρωμών της Ε.Ε. προς τα Κράτη-Μέλη, ήτοι 10,9δισ ευρώ.

 Κατά την τέταρτη συνάντηση του **Στρατηγικού Συμβουλίου Διεθνοποίησης της Οικονομίας**, η οποία πραγματοποιήθηκε υπό τον Πορτογάλο Π/Θ, κ. Coelho, αναλύθηκε η πορεία υλοποίησης των 33 μέτρων διεθνοποίησης της οικονομίας που είχαν αποφασισθεί σε προηγούμενες συναντήσεις του Συμβουλίου. με σκοπό την ανάπτυξη της εξωστρέφειας της πορτογαλικής οικονομίας, μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων και της προώθησης των εξαγωγών. Τα εν λόγω μέτρα σκοπεύουν στην χρηματοδότηση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (8), την απλούστευση των διαδικασιών και μείωση της γραφειοκρατίας (3), την ευελιξία της φορολογικής μεταχείρισης (17), και τέλος, την διάρθρωση πλαισίου προωθητικών δράσεων στο εξωτερικό (5), και έχουν τεθεί κατ' αντιστοιχία με τους δείκτες Οδηγού Επιχειρείν της Παγκόσμιας Τράπεζας. Στην παρούσα φάση, εκ των 33 μέτρων έχουν υλοποιηθεί 16, ενώ τα υπόλοιπα 17 τελούν σε στάδιο υλοποίησης. Μεγαλύτερη πρόοδος έχει σημειωθεί στις προωθητικές δράσεις στο εξωτερικό, ενώ αναμένεται να εφαρμοσθούν ακόμα 5 μέτρα για την χρηματοδότηση των εξαγωγικών επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων η δημιουργία Τράπεζας Διεθνοποίησης, η οποία θα στηρίζει τις εξαγωγικές επιχειρήσεις, βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων σε διεθνή χρηματοδότηση, κλπ.

 Με στόχο την προώθηση του πορτογαλικού τουρισμού, τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, την καταπολέμηση της ανεργίας στον τουριστικό κλάδο και την τόνωση της ρευστότητας στην πορτογαλική οικονομία, η πορτογαλική κυβέρνηση παρουσίασε το **Πρόγραμμα «Living in Portugal»**, παρουσία των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών και Οικονομίας & Απασχόλησης.

Εν λόγω κυβερνητικό πρόγραμμα που υλοποιείται σε συνεργασία με τον Πορτογαλικό Οργανισμό Τουρισμού, προβλέπει επενδύσεις 828 εκ. ευρώ κατά την προσεχή διετία, μέσω της πώλησης σε κατοίκους εξωτερικού των διαθέσιμων προς πώληση τουριστικών κατοικιών, οι οποίες εκτιμώνται σε 6.000-10.000. Προς διευκόλυνση των αλλοδαπών επενδυτών, η κυβέρνηση ανήρτησε την ιστοσελίδα www.livinginportugal.com, με πληροφορίες σχετικά με διαθέσιμα ακίνητα, φορολογικό καθεστώς, κλπ. Επιπλέον, το πρόγραμμα περιλαμβάνει roadshows σε Ην. Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία, Ρωσία, Σουηδία και Ολλανδία, έως το τέλος τρεχ. έτους. Σε δεύτερη φάση, στόχος της κυβέρνησης είναι η προσέλκυση επενδυτών από Λατινική Αμερική (ιδίως Βραζιλία), Μέση Ανατολή και Ασία.

Σημειώνεται ότι το μερίδιο της Πορτογαλίας στην αγορά τουριστικών κατοικιών σε μεσογειακές χώρες ανέρχεται σε 4%, έναντι 45% της Ισπανίας, 25% της Γαλλίας και 15% της Ιταλίας.

Εξάλλου, η Πορτογαλία χορηγεί προσωρινή άδεια διαμονής σε αλλοδαπούς επενδυτές, εφόσον έχουν υπό την πλήρη ιδιοκτησία τους, και απαλλαγμένα από οποιαδήποτε βάρη, ακίνητα αξίας τουλάχιστον 500.000 ευρώ.

 Παραμένει αρνητική εις βάρος της Ελλάδας η **εξέλιξη του διμερούς εμπορικού ισοζυγίου Ελλάδος-Πορτογαλίας** και κατά το α' 11μηνο 2012, αν και βελτιωμένη σε σχέση με το 9μηνο. Οι ελληνικές εξαγωγές στην Πορτογαλία συρρικνώθηκαν κατά 7,7%, ενώ οι εισαγωγές μας από την Πορτογαλία υπερδιπλασιάστηκαν (+153%), με αποτέλεσμα έλλειμμα εις βάρος της χώρας μας ύψους 160 εκ. ευρώ. Ανωτέρω εξέλιξη οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των πορτογαλικών εξαγωγών ορυκτών καυσίμων προς την Ελλάδα. Εάν δε, δεν συμπεριληφθεί η κατηγορία των ορυκτών καυσίμων, το εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδας περιορίζεται σε 2,4 εκ. ευρώ.

Κατά το α' 11μηνο 2012, οι συνολικές πορτογαλικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 6,5%, ενώ την ίδια περίοδο οι πορτογαλικές εισαγωγές μειώθηκαν κατά 5%. Το εμπορικό έλλειμμα της Πορτογαλίας συρρικνώθηκε κατά 35%, σε 9,8δισ ευρώ.

 Με στόχο την επαναβιομηχανοποίηση της πορτογαλικής οικονομίας, εγκαινιάστηκε το **πρόγραμμα «I am Portugal»**, το οποίο φιλοδοξεί να αυξήσει το ποσοστό ενσωμάτωσης εγχώριων προϊόντων/υπηρεσιών στο συνολικώς παραγόμενο προϊόν στο 50%, καθώς και να αυξήσει την βιομηχανική παραγωγή σε ποσοστό 20% επί του ΑΕΠ. Εν λόγω πρόγραμμα προωθεί τόσο την αγορά πορτογαλικών καταναλωτικών προϊόντων, όσο και τη χρήση τοπικών ενδιάμεσων προϊόντων στην πορτογαλική βιομηχανία.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Η κρατική εταιρεία διαχείρισης αεροδρομίων ANA επωλήθη στον γαλλικό όμιλο Vinci, έναντι 3,08 δις ευρώ, επιτυγχάνοντας την ακριβότερη **ιδιωτικοποίηση**, έως σήμερα, στην Πορτογαλία. Επιπλέον, η Vinci, οποία διαχειρίζεται εννέα αεροδρόμια στη Γαλλία και τρία στην Καμπότζη, αναλαμβάνει την υποχρέωση να πραγματοποιήσει επενδύσεις ύψους 400 εκ. ευρώ στο αεροπορικό δίκτυο της χώρας, εκ των οποίων τα 300 εκ. θα επενδυθούν στο αεροδρόμιο της Λισσαβώνας. Επίσης, η σύμβαση προβλέπει ότι η Vinci δεν δύναται να μεταβιβάσει τις εν λόγω μετοχές της κατά την προσεχή πενταετία, ενώ μετά την πάροδο της πρώτης δεκαετίας, η εταιρεία θα καταβάλλει στο πορτογαλικό κράτος προμήθεια έως και 10% επί των εσόδων της. Η σχετική σύμβαση εκχωρεί στην Vinci τα αεροδρόμια Λισσαβώνας, Πόρτο, Φάρο, Μπέζα, τέσσερα αεροδρόμια στις Αζόρες και δύο αεροδρόμια στη Μαδέρα.

 Το Υπουργικό Συμβούλιο της Πορτογαλίας αποφάσισε την **αναβολή της ιδιωτικοποίησης του κρατικού πορτογαλικού αερομεταφορέα TAP**, στο τέλος του 2012. Μοναδικός υποψήφιος για την αγορά της TAP ήταν ο Εβραίο-κολομβιανός επιχειρηματίας German Efromovich, ο οποίος δεν κατόρθωσε να παράσχει τις τραπεζικές εγγυήσεις που ζητούσε η πορτογαλική κυβέρνηση. Συγκεκριμένα, η προσφορά του Efromovich προέβλεπε την αγορά της TAP έναντι 1,5 δις ευρώ, εκ των οποίων μόνο 35 εκ. θα εισέρεαν στα κρατικά ταμεία. Το υπόλοιπο μέρος αφορούσε ανάληψη χρέους της TAP ύψους άνω του ενός δις ευρώ και ανακεφαλαιοποίηση της εταιρείας σε δύο στάδια, ύψους άνω των 300 εκ. ευρώ. Εντούτοις, η κυβέρνηση επιβεβαίωσε ότι εμμένει στην απόφαση ιδιωτικοποίησης της TAP, κατά την προσεχή διετία, όπως εξάλλου προβλέπει το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων που έχει συμφωνηθεί με την τρόικα.

 Στο πλαίσιο ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων, η πορτογαλική κυβέρνηση ανακοίνωσε το νέο χρηματοδοτικό εργαλείο «**Ανάπτυξη μΜΕ 2013**», κεφαλαίου ύψους 2 δις ευρώ, τα οποία προστίθενται στα 6 δις ευρώ που ήδη έχουν, σύμφωνα με την πορτογαλική κυβέρνηση, διοχετευθεί με δάνεια σε επιχειρήσεις. Εκ των 2 δις, το 1,6 δις θα χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση εξαγωγικών επιχειρήσεων.

 Σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις της Υπουργού Γεωργίας & Αλιείας της Πορτογαλίας, η Πορτογαλία θα πρέπει να προσπαθήσει να διπλασιάσει την παραγωγή προϊόντων **ιχθυοκαλλιέργειας** έως το 2015, δεδομένης της υψηλής μέσης κατανάλωσης ιχθυηρών των Πορτογάλων, οποία είναι τριπλάσια από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Προς το παρόν, μόνο το 3% της εγχώριας κατανάλωσης καλύπτεται από τοπική παραγωγή, ενώ βασικοί προμηθευτές είναι η Ισπανία και η Ελλάδα (σε τσιπούρα και λαβράκι).

 Η Κυβέρνηση της Αυτόνομης Περιοχής των Αζόρων ανακοίνωσε πρόγραμμα επενδύσεων αξίας 4,2 εκ. ευρώ στην **παραγωγή φυκιών και αντιοξειδωτικών συμπληρωμάτων διατροφής**. Στόχος του επενδυτικού σχεδίου, που θεωρείται στρατηγικής σημασίας για την περιοχή, είναι η παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, κυρίως προς εξαγωγή.

 Μεγάλα προβλήματα εξακολουθεί να προκαλεί στον αγροτοβιομηχανικό τομέα η **απεργία των λιμενεργατών**, η οποία τελεί σε εξέλιξη εδώ και έξι μήνες. Σύμφωνα με ανεπίσημα στοιχεία, οι ζημιές ξεπερνούν τα 50 εκ. ευρώ.

 Η Πορτογαλία κατέκτησε την τέταρτη θέση παγκοσμίως το 2012 στην **εξαγωγή μεταποιημένης τομάτας**, ξεπερνώντας την Ισπανία. Οι εξαγωγές το 2012 ανήλθαν σε 1,2 εκ. τόνους, αξίας άνω των 250 εκ. ευρώ. Βασικοί πελάτες είναι το Ην. Βασίλειο, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Γερμανία και η Ιαπωνία. Σημειώνεται ότι το 2012 ο δείκτης τοπικής παραγωγής (το 95% της οποίας εξάγεται) ανήλθε σε επίπεδα ρεκόρ, της τάξεως των 92 τόνων/εκτάριο (δείκτης δεύτερος καλύτερος παγκοσμίως μετά τον αντίστοιχο στην Καλιφόρνια).